

τα ἐνέργησαν ἐπιζημίως τότε στὸ πνεῦμα τῶν ὁμεσθῶν μας, γιὰ νὰ τοὺς κάμουν σχολαστικοὺς, ἔτσι τώρα στὴν ἐπιστροφὴν τους μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ Ἑθνους, τὸ προπατορικὸ τους κλίμα τὸ Ἑλλαδῖτικο θέλει ἐνεργήσῃ ὠφελίμως ἀπάνω στοὺς ἐπιστρέψαντας τούτους ἑμογενεῖς μας ὥστε νὰ ξαναδώσῃ στὸ πνεῦμα τους ἑλληνικὸ καλοῦπι καὶ ἀνάπτυξη.

Ἡμποροῦμε δὲ νὰ εἰποῦμε ὅτι καὶ ἤδη ἄρχισε τὴν ὠφελιμὴν του ἐπιρροὴν τὸ πατρικὸν Ἑλληνικὸν κλίμα, στὰ πνεύματα τῶν λογιωτῶν.

Ἐνθυμεῖσθε, τί βαρυκέφαλος εἶταν ὁ λογιωτατισμὸς ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνους στὴν Ἑλλάδα (δηλαδή κατὰ τὸ 1850 περίπου), καὶ ἰδέτε πόσον ἐλάφρυνε καὶ ἐμετριάσθη σήμερα.

Ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνους, οἱ φανατικοὶ λογιωτῆται δημοσιογράφοι Συναγέροι, ἐκήρυττον *αὐτολεξεῖ* στὲς ἐφημερίδες τους, τὴν ὀλικὴν ἐξαφάνισιν τῆς γλώσσας τοῦ Ἑθνους καὶ τὴν ἀντικατάστασίν της μὲ τὸ *jargon* τῶν λογιωτῶν!

Τώρα οἱ σημερινοὶ λογιωτῆται μας, ἡμερώτεροι ἀπὸ τοὺς Καλικάντσαρους ἐκείνους διώχτας μας, ἀναγνωρίζουν καὶ παραδέχονται τὴ γλώσσα τοῦ Ἑθνους γιὰ τὴν ποίησιν Καλὴ ἀρχή.

Καλὴ ἀρχή, λέγω, ἐπειδὴ ἰδοὺ κάποιο τοῦ ξύπνημα τοῦ λογιωτατισμοῦ, ἰδοὺ κάποια τοῦ ἀνανέωσιν. Ἰδοὺ ἡ εὐεργετικὴ ἐπιρροὴ τοῦ πατρῶου κλίματος ποῦ ἤδη ἄρχισε νὰ ἐνεργῇ στὰ πνεύματα τῶν λογιωτῶν καὶ νὰ δίνῃ καὶ κάποιας ἀπαρχῆς ὠφελίμων διαθέσεων.

Δὲν εἶναι δὲ διόλου ἀμφίβολος ὁ προσεχὴς ὀλικὸς ἐξελληνισμὸς τοῦ πνεύματος τῶν λογιωτῶν ἀποκάτου στὴν πατρικὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἑλληνικοῦ κλίματος.

Ὅτι δὲ τὰ μὴ φυσικά, τὰ προσπαθησμένα, δὲν ριζοῦν στὰ Ἑθνη, ἔχουμε ἐχπληχτικὸν παράδειγμα στὴν Ἐφτάνησον.

✱

Ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνους (1850 περίπου) ἀκόμη, ποῖος δὲν ἤθελε θεωρήσῃ τὴν ἰταλικὴν γλώσσα στερεωμένην εἰς τὴν Ἐφτάνησον, πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅτι εἶναι σήμερα στὴν Ἑλλάδα ἡ λογιωτατιστικὴ; Ἡ Γερουσία μας, ἡ Βουλὴ μας, τὰ Δικαστήριά μας, ἐσυζητοῦσαν στὰ Ἰταλικά Τὰ ἰταλικά τότε ἦσαν καὶ σ' ἐμᾶς ἡ γλώσσα μας ἡ *λογία*, ἡ *σχολαστικὴ*, ἡ *λογιωτατιστικὴ* μας· καὶ δὲν ὁμιλοῦσαμε ἑλληνικὰ παρὰ μὲ τοὺς ὑπηρέτες μας καὶ μὲ τοὺς χωριάτες μας.

Καὶ ὅμως τὸ μέγα ἐκεῖνο οἰκοδόμημα τὸ *ξένο*, μ' ὅλον ὅπου καθιδρυμένο ἀπὸ αἰῶνες πρῶτα, ἕνα μόνον φύσημα ἔφτασε νὰ τὸ ρίξῃ κάτω! Νῦν τὸ

ρίξῃ σὲ τρόπο, ὅπου τώρα πλέον δὲν τοῦ βρίσκουμε τὰ ἴχνη του παρὰ στὸ ἀρχαιοφυλακτεῖον μόνον! Ἰδοὺ πῶς τελειώνουνε τὰ ἀφύσικα. Ἐνα τέτοιο θέλει συμβῇ καὶ στοὺς λογιωτῆτας. *Ἡ σχολαστικὴ τους δὲν εἶναι φυσικὴ*· εἶνε *ἀφύσικη*, *βεβιασμένη*, *δυσκολευτικὴ* καὶ *ἀναρμόδια*. *Ν'* ἀναφυλλιάσῃ ἕνα λίγο τὸ *Ἑλληνικὸ πνεῦμα* στὴν *Ἑλλάδα* καὶ ὁ *σχολαστικισμὸς* θέλει πέσει κ' ἐκεῖνος ὅλος ἕνα *κομμάτι*, *ὡς τὴ Στήλη τοῦ Διὸς* στὰς *Ἀθήνας*, *ὡς τὴν Ἰταλικὴν* στὴν *Ἐφτάνησον*· *ἀπορριμμένος ἀπὸ ἄλλην νέαν γενεάν*. ἡ ὁποία θέλει γελάσῃ γιὰ τὴν *παιδιαροσύνη* τῶν *προγενεστέρων* της.

✱

Τὸ ὅτι τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδας θὰ ξανακάμῃ ἐντὸς ὀλίγου ἑλληνικὸ τὸ πνεῦμα τῶν λογιωτῶν, δὲν εἶναι διόλου ἀμφίβολον. Τοῦτο δὲ πρέπει διακαῶς νὰ τὸ ἐπιθυμοῦμε· ἐπειδὴ, καὶ ὑποθέτοντες τὸ ἔθνικόν δυστύχημα τοῦ νὰ βαστάξῃ διὰ πολλὸν καιρὸν ἀκόμη ὁ σχολαστικισμὸς στὴν Ἑλλάδα, ὑποθέτοντες ἀκόμη δυνατόν τὸ φυσικῶς ἀδύνατον, τοῦ νὰ ἡμπορέσουν διὰ πολυχρονίων προσπαθειῶν νὰ ἐξαφανίσουν τὴν γλώσσα τοῦ Ἑθνους, καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ ἔχουν οἱ τότε ἄνθρωποι τὴ λογιωτατιστικὴν γιὰ δική τους, — ἐρωτῶ, ποιά ἡ ὠφέλεια τῆς ἀλλαξογλωσσίας ἐκείνης; Μήπως χάριν τῆς ἀπολαύσεως τῆς λογιωτατιστικῆς οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι θὰ βρεθοῦνε νοημονέστεροι ἢ περισσότερο προσδευμένοι σ' ἐκείνες τίς γνώσεις ὅπου κάνουνε μεγάλο ἕνα ἔθνος; — Ὅχι βέβαια. Ἀλλ' ἤθελε βρεθοῦνε καὶ τότε στὴ σημερινὴ μας κατὰστασιν, εἰς τὸ *γλώσσα εἴχαμε, γλώσσα ἔχουμε*. Πρόσδον δέ, θέλει ἔχουν τόσῃν, ὅσῃν ἀπὸ τὴν πρόσδον τῶν ἄλλων ἔθνων παθητικῶς συρόμενοι, θέλει λάβουν.

Ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ λογιωτατισμὸς δὲν εἶναι βιώσιμος. Ἡ φύση του τὸν καταδικάζει· καὶ δὲν θάργήσουμε νὰ τοῦ εὐχρηθῶμε τὸ *γαῖαν ἔχοις ἐλαφράν*, *ναρκωτικὴ λογιωτατισμέ*, *γελοῖτε* καὶ *ἐπιζήμει*.

(Στῷ ἄλλῳ φύλλῳ τελιώνει)

ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Ἡ ΣΑΚΟΥΝΤΑΛΑ ΤΟΥ ΚΑΛΙΔΑΣΣΑ
μεταφρασμένη ἀπὸ τὸ Σανσκριτικὸ καὶ Πρα-

κριτικὸ κείμενο ἀπὸ τὸν

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ»